

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی ، گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.Sc)

گرایش: فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

جرائم علیه اطفال

استاد راهنما:

دکتر مجید وزیری

استاد مشاور:

دکتر جمشید معصومی

پژوهشگر:

مجتبی شعبانی نژاد قمی

تابستان ۱۳۹۰

تقدیم به:

طفل شیرخوار حسین علیہ السلام کہ بزرگترین و ظالمانہ ترین جرم

تاریخ علیہ وی صورت پذیرفت.

تشکر و قدردانی:

باشکر از پدر زحمت کش و فداکارم که همیشه تکیه گاهم بوده و از هیچ کجی برای پیشرفت علمی و اخلاقی من دریغ نکرده است.

و با سپاس از مادر مهربان و دلسوزم که چون شمعی وجودش را برای شعله ور نمودن علم و ایمان و اخلاق در وجودم بسوخت.

و همچنین با سپاس و قدردانی فراوان از همسر خوب و مهربانم که در طول مدت آماده شدن این پایان نامه لحظه ای مرا تنها نگذاشت و یاری بی سائبه اش را از من دریغ نکرد.

بسمه تعالی

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب مجتبی شعبانی نژادقمی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۰۰۰۴۰۶۰۰ در رشته الهیات- فقه و مبانی حقوق اسلامی که در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۱ از پایان نامه خود تحت عنوان: جرائم علیه اطفال با کسب نمره ۱۸/۳۸ و درجه عالی دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

۱. این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
۲. این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
۳. چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
۴. چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

بسمه تعالی

در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۱

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای مجتبی شعبانی نژاد قمی پایان نامه
خود دفاع نموده و با نمره ۱۸/۳۸ بحروف هجده و سی و هشت صدم
و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست

مقدمه	۲
فصول اول - کلیات	۶
(۱-۱) بخش اول: طرح تحقیق	۶
الف- بیان مسأله و اهمیت آن	۶
ب- ضرورت طرح مسأله	۶
ج- سؤالات و فرضیهها	۷
د- روش تحقیق	۸
ه) ترتیب مطالعه و دسته بندی مطالب	۹
و) جایگاه و بحث جرائم علیه اطفال	۱۰
(۲-۱) بخش دوم: واژه شناسی	۱۰
(۱-۲-۱) مبحث اول: مفهوم مجرم	۱۰
تعریف مجرم در فقها اسلامی	۱۱
تعریف علما و حقوقا از جرم	۱۲
جرم در قانون مجازات اسلامی	۱۲
تقسیمات کلی جرم	۱۲
عناصر تشکیل دهنده جرم:	۱۳
(۲-۲-۱) مبحث دوم: مفهوم طفل	۱۴
(۳-۲-۱) مبحث سوم: سن بلوغ	۱۸
(۴-۲-۱) مبحث چهارم: مفهوم مرشد	۱۹

۲۵	..... (۳-۱) بخش سوم : سابقه تاریخی
۳۲	..... فصل دوم: جرائم علیه تمامیت جسمانی اطفال
۳۴	..... (۱-۲) بخش اول: قبلاز تولد (سقط جنین)
۳۷	..... (۱-۱-۲) مبحث اول: سقط جنین عمدی
۳۷	..... (۱-۱-۱-۲) گفتار اول: به صورت مشروع (در حالت ضرورت)
۳۸	..... (۲-۱-۱-۲) گفتار دوم: به صورت نامشروع
۳۸	..... الف) سقط کردن جنینی که معلول رابطه مشروع و عبا شد
۵۲	..... ب) سقط کردن جنینی که معلول رابطه نامشروع و عبا شد
۵۴	..... ج) معاونت در سقط جنین
۶۲	..... (۲-۱-۲) مبحث دوم: سقط جنین غیر عمدی
۶۶	..... (۲-۲) بخش دوم : بعد از تولد
۶۶	..... (۱-۲-۲) مبحث اول : قتل
۶۸	..... (۱-۱-۲-۲) گفتار اول: قتل فرزند توسط پدر
۷۱	..... (۲-۱-۲-۲) گفتار دوم: قتل طفل توسط افراد دیگر
۷۲	..... (۳-۱-۲-۲) گفتار سوم: ترک فعل منجر به مرگ اطفال
۷۸	..... (۴-۱-۲-۲) گفتار چهارم: بچه کشی
۸۱	..... (۲-۲-۲) مبحث دوم: قطع عضو و ضرب و جرح
۸۲	..... (۱-۲-۲-۲) گفتار اول: شکستنی کردن دندان کودک
۸۴	..... (۲-۲-۲-۲) گفتار دوم: بریدن زبان کودک
۸۴	..... (۳-۲-۲-۲) گفتار سوم: ازاله نطق کودک
۸۵	..... (۳-۲-۲) مبحث سوم : مزاجتبا اطفال

- ۹۲.....(۲-۲-۴)مبحثچهارم: تنبیهو تأدیباطفال
- ۹۲.....(۲-۲-۴)گفتاراول: تنبیهو تأدیباطفالبهوسیلهدینو اولیاءقانونی
- ۹۶.....(۲-۲-۴)گفتاردوم: تنبیهو تأدیباطفالدرمدارس
- ۹۸.....(۲-۲-۵)مبحثپنجم: جرائمراجعهبههداشتوسلامتیاطفال
- ۱۰۰.....(۲-۲-۵)گفتاراول: تقلبدرموادغذایی، دارویولوازمبازیکودکان
- ۱۰۳.....(۲-۲-۵)گفتاردوم: جرائمراجعهبهبیماریهایکودکان
- ۱۱۰..... **فصلسوم : جرائمعلیهتمامیتمعنوی**
- ۱۱۰.....(۱-۳-۳)بخشاول : علیهاآزادیطفل
- ۱۱۰.....(۱-۱-۳)مبحثاول: حضانت
- ۱۱۱.....(۱-۱-۳)گفتاراول: رهاکردنظفلدرمحلخالیزسکنهیاآبادی
- ۱۱۵.....(۱-۱-۳)گفتاردوم: امتناعازتحویلفلدهاافرادذیصلاح
- ۱۱۹.....(۱-۱-۳)مبحثدوم : ربودن، مخفیکردنظفلیاقلمدادکردنظفلتازهمتولدشدهبهجایظفلدیگر
- ۱۱۹.....(۱-۲-۱-۳)گفتاراول: ربودنیامخفیکردنظفل
- ۱۲۷.....(۲-۲-۱-۳)گفتاردوم: قلمدادکردنظفلتازهمتولدشدهبهجایظفلدیگر
- ۱۳۱.....(۳-۱-۳)مبحثسوم: عبوردادننابالغازمرز
- ۱۳۳.....(۲-۳)بخشدوم: علیهشخصیت، روحوروانوحیثیتاخلاقیاطفال
- ۱۳۳.....(۱-۲-۳)مبحثاول: تعرضوتوهینهاطفالوایجادمزاحمتبرایآنها
- ۱۳۷.....(۲-۲-۳)مبحثدوم: قذفنابالغ
- ۱۳۸.....(۱-۲-۲-۳)گفتاراول: قذففرزندتوسطپدریاجدپدری
- ۱۳۹.....(۲-۲-۲-۳)گفتاردوم: قذفنابالغتوسطافرادبالغ
- ۱۳۹.....(۳-۲-۳)مبحثسوم : سوءاستفادهازاطفال

۱۳۹.....	گفتار اول: در تکدیگری (۱-۳-۲-۳)
۱۴۱.....	گفتار دوم: در کار (۲-۳-۲-۳)
۱۴۷.....	مبحث چهارم: ممانعت از تحصیل اطفال (۴-۲-۳)
۱۵۱.....	مبحث پنجم: جرائم مواد مخدر راجع به اطفال (۵-۲-۳)
۱۵۵.....	مبحث ششم: جرائم علیه حیثیت اخلاقی و منافعه اطفال (۶-۲-۳)
۱۵۷.....	گفتار اول: لواط بانای بالغ (۱-۶-۲-۳)
۱۶۰.....	گفتار دوم: زنا بانای بالغ (۲-۶-۲-۳)
۱۷۶.....	گفتار سوم: صور قبیحه (پورنوگرافی) یا تصاویر هرزه نگارانه (۳-۶-۲-۳)
۱۸۹.....	فصل چهارم: جرایم علیه حقوق مالی
۱۸۹.....	(۱-۴) بخش اول: مصادیق حقوق مالی طفل
۱۹۲.....	(۲-۴) بخش دوم: جرائم مالی
۱۹۲.....	مبحث اول: ترک نفقه اطفال (۱-۲-۴)
۱۹۸.....	مبحث دوم: تصرفات ولیقه ربیه نفع خود (۲-۲-۴)
۲۰۰.....	مبحث سوم: تصرف وصی (۳-۲-۴)
۲۰۵.....	مبحث چهارم: تصرفات قیم (۴-۲-۴)
۲۰۷.....	نتیجه گیری
۲۰۷.....	الف- حقوق ایران
۲۰۸.....	ب- حقوق انگلیس
۲۱۰.....	پیشنهاد
۲۱۲.....	منابع مأخذ

- الف-کتبفارسی..... ۲۱۲
- ب-کتبعربی..... ۲۱۴
- ج-پایاننامه‌ها، مقالات و جزوات..... ۲۱۶
- د-مجموعه‌هقوانینومقررات..... ۲۱۶
- ه- کتب‌انگلیسی..... ۲۱۷

حکیده پایان نامه

با توجه به اینکه اطفال از آسیب پذیرترین اقشار جامعه می باشند که به دلیل ناتوانی جسمانی و روحی و روانی و همچنین نداشتن قدرت دفاع و استیفای حق در محاکم قضایی در بسیاری از موارد مورد آسیب و بی توجهی قرار می گیرند.

بر آن شدیم تا به احصاء جرائم احتمالی علیه اطفال و بازنگری آنها بپردازیم تا بدین وسیله بتوانیم زمینه را برای حمایت بیشتر این قشر آسیب پذیر آماده نمائیم. لذا بر همین اساس بعد از بیان کلیاتی که شامل مفهوم واژه های جرم و طفل و همچنین سن بلوغ و رشد که پایان طفولیت را رقم می زنند، این جرائم را بر اساس حقوق در نظر گرفته شده برای شخص حقیقی (طبیعی) در حقوق مدنی در ۳ حوزه بررسی نمائیم.

در حوزه اول که جرائم علیه تمامیت جسمانی اطفال می باشد به بررسی جرائمی که بر روی جسم طفل صورت می پذیرد در قبل از تولد و به عنوان سقط جنین که می تواند بصورت عمدی یا غیر عمدی باشد مورد بررسی قرار گرفته و در بعد از تولد جرائمی چون قتل، ضرب و جرح، تنبیه و تأدیب و ... مورد بحث واقع شده است.

در حوزه دوم که جرائم علیه تمامیت معنوی است، جرائمی که علیه آزادی طفل صورت می پذیرد، مانند امتناع از دادن طفل به افراد ذیصلاح و ربودن آنها و ... قرار گرفته است.

در حوزه سوم نیز بعد از بیان مصادیق حقوق مالی اطفال چون ارث، هبه، وصیت و ... به بیان جرائم علیه اطفال مانند ترک نفقه طفل و یا تصرفات خارخ از محدوده ولی قهری، وصی و قیم پرداخته ایم.

مقدمه

کودکی عاملی است که جنبه‌ها و آثار مختلف آن در جرم‌شناسی و حقوق کیفری همواره موضوع مطالعات و مقررات ویژه‌ای قرار گرفته است زیرا صغار هم در مقابل «بزهکاری» و هم در مقابل «بزه دیدگی» ضعیف و آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به بزرگسالان دارند. به همین جهت است که بنا بر توصیه جرم‌شناسی بالینی، حتی اطفال و نوجوانان بزه‌کار در مراجع ویژه و به موجب آیین دادرسی خاص محاکمه و موضوع اقدام‌های حمایتی - تربیتی در کانون‌های اصلاح و تربیت واقع می‌شوند و بدین ترتیب، رسالت «حقوق جزای صغار» حمایت و مصون کردن اطفال و نوجوانان بزه‌کار و بزه‌دیده در برابر تکرار جرم و تکرار بزه‌دیدگی است. (نجفی‌ابرنادادی، شماره ۱۸ ص ۳۴۵)

مهم‌ترین ویژگی کودکان آسیب‌پذیری آن‌هاست و به لحاظ این‌که بیش از افراد بزرگسال در معرض تعرض و آزار و اذیت می‌باشند به همان نسبت باید بیشتر از سایرین مورد حمایت قانونی قرار گیرند.

با توجه به آمار منتشره ملاحظه می‌شود که میزان اعمال مخرب و جنایی علیه اطفال و نوجوانان در تمام دنیا و حتی کشورهای که از لحاظ اصول، صاحب بهترین تشکیلات اجتماعی هستند بیش از پیش افزایش یافته است. با بروز تحولات دهه‌های اخیر در گوشه و کنار جهان و ظهور عقاید و مفاهیم تازه، لزوم گسترش ابعاد موارد در بر گیرنده حقوق کودک نیز افزایش یافته است به ویژه آن‌که طی دهه های اخیر، شواهد زیادی مبنی بر نقض حقوق کودکان در بسیاری از نقاط جهان به دست آمده که نمونه هایی از این واقعیت‌ها بیان‌گر وضع اسفناک تعداد زیادی از کودکان در جهان امروزی بوده و سرانجام این که میلیون‌ها کودک در سراسر جهان در اثر جنگ، آواره و بی‌خانمان گردیده و یا در شرایط دشوار کار می‌کنند و از مدرسه رفتن محروم‌اند و یا قربانی سوء استفاده‌های گوناگون از جمله فحشا و مواد مخدر قرار گرفته‌اند.

نظر به اینکه اطفال بدون حمایت عمومی جامعه قطعاً در معرض تعدی و آسیب قرار دارند خصیصه‌ی آسیب‌پذیری آن‌ها منشأ تدوین قواعد و مقررات بسیار در حقوق موضوعه کشورهای مختلف گردیده و

سازمان‌های بین‌المللی نیز با وضع و تصویب مقررات خاص، رفتار و کنترل و مراقبت کودک و مسئولیت والدین و دیگر اشخاص را در این باره به نحوی که سلامت جسمانی و معنوی آن‌ها تأمین شود تحت حمایت و ضوابط خاص قرار داده‌اند.

اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر که در دهم دسامبر ۱۹۴۸ در مجمع عمومی ملل متحد به تصویب رسید در سند ۲ ماده ۲۵ اعلام داشت:

«کودکان چه بر اثر ازدواج و چه بدون آن به دنیا آمده باشند حق دارند از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار گردند»

به موجب بند اول ماده ۲۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی که در ۱۶ دسامبر ۱۹۶۶ به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسیده است:

«هر کودکی بدون هیچ گونه تبعیض از حیث نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، اصل و منشأ ملی یا اجتماعی، یا نسبت حق دارد از تدابیر حمایتی که به اقتضای وضع صغیر بودنش از طرف خانواده او و جامعه و دولت او باید به عمل آید برخوردار گردد.»

بند سوم ماده ۱۰ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی که در همان تاریخ به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسید اعلام می‌دارد: «تدابیر خاص در حمایت و مساعدت به نفع کلیه اطفال ممیز و غیر ممیز بدون هیچ گونه تبعیض به علت نسبت یا علل دیگر باید اتخاذ شود.»

علاوه بر سازمان‌های بین‌المللی، هر یک از کشورها نیز در قانون اساسی و قوانین عادی، مقررات خاصی به منظور حمایت از کودکان و تأمین سعادت و سلامتی آن‌ها پیش‌بینی نموده‌اند.

در نظام حقوقی ایران در قانون مجازات عمومی مصوب ۳۰۴ باب دوم این قانون به «جنحه و جنایت نسبت به اطفال» اختصاص یافته بود و طی مواد ۱۹۵-۲۰۳ جرائمی از قبیل دزدیدن، اخفاء و منتصب کردن نوزاد به زنی غیر از مادر، امتناع از تحویل طفل به اشخاص ذیحق، رها کردن طفل در نقاط خالی از

سکنه یا در آبادی و ربودن اطفال را مورد حکم قرار داده بود که در سال ۱۳۵۳ با تصویب قانون تشدید مجازات ربایندگان اشخاص، مواد ۲۰۲ و ۲۰۳ نسخ گردید. بعد از انقلاب اسلامی با تصویب قانون تعزیرات مصوب ۱۳۶۲ مواد ۱۰۰-۸۹ این قانون که تحت عنوان «جرائم علیه اشخاص و اطفال» اختصاص یافته بود مواردی از جرائم مذکور در قانون مجازات عمومی سابق را با تغییراتی متذکر گردید. در سال ۱۳۷۵ در قانون تعزیرات تجدید نظر به عمل آمد و فصل هفدهم قانون اخیر به «جرائم علیه اشخاص و اطفال» اختصاص یافته و ضمن ایجاد جرائم جدید، مصادیق بیشتری از جرائم علیه اطفال را در خود جای داد که در حال حاضر نیز قابلیت اجرا دارد. دقت در سوابق تقنینی موضوع مؤید آن است که قانون‌گذار ایران تعریفی از این جرایم ننموده و آنچه نیز تحت عنوان جرائم علیه اطفال در قانون تعزیرات ذکر گردیده است، جامع همه این جرائم نبوده و تنها مصادیقی از آن‌ها را مورد اشاره قرار داده است و مصادیق دیگر این جرائم را بایستی در فصل‌های دیگر قانون تعزیرات، قانون مجازات عمومی و سایر قوانین متفرقه جستجو نمود و به این ترتیب روشن می‌شود آنچه مورد نظر این رساله می‌باشد جرایمی است که به هر ترتیب، مجنی علیه آن اطفال بوده و قانون‌گذار به اعتبار وصف طفولیت، آن‌ها را ایجاد نموده است. به عبارت دیگر، صغر سن بزه‌دیدگان، قانون‌گذار را بر آن داشته تا در راستای حمایت از آن‌ها تعدادی از جرائم را به عنوان جرائم علیه اطفال مد نظر قرار دهد، از سوی دیگر با توجه به این که در مجموعه‌ی حاضر، مواردی از جرائم علیه اطفال در حقوق انگلیس نیز مورد بحث می‌باشد، با توجه به کمبود منابع در این زمینه و با استفاده از متون حقوقی در دسترس، مواردی از این جرائم که در حقوق انگلیس مطرح است بیان خواهد شد.

فصل اول

کلیات

بخش اول: طرح تحقیق

بخش دوم: واژه‌شناسی

بخش سوم: سابقه تاریخی

فصل اول - کلیات

(۱-۱) بخش اول: طرح تحقیق

الف - بیان مسأله و اهمیت آن

اطفال به سه طریق ممکن است موضوع حقوق جزاء قرار گیرند. گاهی به عنوان فاعل جرم بوده و تحت عنوان اطفال بزهکار مطرح می‌باشند، گاهی نیز وسیله‌ی ارتکاب جرائم قرار می‌گیرند که بر حسب مورد ممکن است فاعل جرم یا مجنی‌علیه آن قرار گیرند. به طور مثال هر گاه در جرم سرقت، وسیله قرار گیرند فاعل جرم می‌باشند اما اگر در جرمی مانند تکدی وسیله قرار گیرند در این صورت، مجنی‌علیه خواهند بود زیرا تکدی منافی شخصیت و حیثیت آنها است و بالاخره این‌که گاهی نیز ممکن است مستقیماً بزه دیده یا مجنی‌علیه جرم واقع شوند که موضوع جرائم علیه اطفال مطرح می‌گردد و از آنجا که اطفال از آسیب پذیرترین اقشار جامعه می‌باشند و با این وجود کمتر به این موضوع توجه شده است، پرداختن به این موضوع اهمیت دو چندان پیدا می‌کند.

ب - ضرورت طرح مسأله

مطالعه‌ی آثار محققان و پژوهشگران در زمینه حمایت‌های کیفری و غیر کیفری از اطفال مؤید این معنا است که غالباً بزه‌کاری اطفال و جنبه‌های مختلف آن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است به طوری که تعداد قابل ملاحظه‌ای از کتب، مقالات و پایان‌نامه‌های تحصیلی، عمدتاً همین موضوع را مورد توجه قرار داده‌اند، ولی در زمینه نقطه مقابل آن یعنی جرائمی که علیه اطفال ارتکاب می‌یابد آثار کمتری دیده می‌شود لذا به نظر می‌رسد انجام تحقیقی در خصوص مطالعه‌ی جرائمی که علیه اطفال ممکن است

ارتکاب یابد، خالی از فایده نبوده و با توجه به این که بعضی از این جرائم در حقوق انگلیس نیز مورد بحث قرار گرفته موجب شناسایی بیشتر موقعیت این جرائم در نظام حقوقی ایران و انگلیس خواهد بود.

- سؤالات و فرضیه ها

سؤالات:

۱- آغاز کودکی را از چه زمانی بایستی مورد لحاظ قرار داد؟

۲- ملاک در پایان طفولیت چیست ؟

۳- آیا جرائم علیه اطفال از بعد از تولد احصاء می شود؟

۴- آیا می توان جرائمی علیه شخصیت روحی-روانی اطفال برشمرد؟

۵- آیا جرائم مالی می توانند علیه اطفال هم به وقوع بپیوندند؟

فرضیه ها:

۱- آغاز کودکی و طفولیت به نظر می آید از زمانی احصاء می شود که روح به جنین منتقل می شود.

۲- ملاک در پایان طفولیت سن بلوغ می باشد.

۳- جرائم علیه اطفال می تواند از قبل از تولد، در زمان جنینی صورت پذیرد.

۴- برخی از جرائم که حقوق اولیه طفل همچون آزادی، حق پوشاک و مسکن مناسب، حق ادامه تحصیل از بین ببرد و یا حیثیت اخلاقی طفل را بکاهد و یا زمینه سوءاستفاده های مختلف از آنها بشود را در کل می توان جرائم علیه شخصیت روحی-روانی طفل شمرد.

۵- به نظر می آید که چون طفل می تواند موضوع اموری مالی چون هبه ، ارث ، ديه و وصیت قرار گیرد ، تعدی و تجاوز به این حقوق را بتوان جرائم مالی علیه اطفال برشمرد.

د- روش تحقیق

در این مجموعه سعی بر آن بوده که با مطالعه نظری این جرائم که حسب مورد، استفاده از کتب فقهی و حقوقی، مقالات، جزوات درسی، قوانین مربوطه و تجزیه و تحلیل آنها بوده است ، تصویری جامع و در عین حال فشرده از جایگاه قانونی این جرائم در فقه جعفری و نظام حقوقی ایران و در برخی موارد انگلیس ارائه شود، لیکن به علت مشکلات موجود در زمینه دستیابی به منابع مربوطه ، دستیابی به این هدف، کامل نگردیده است.

به هر ترتیب این معضل تا حدود زیادی با استمداد از جناب آقای دکتر وزیری که منابعی را در اختیار این جانب قرار دادند مرتفع گردید ضمن اینکه مطالعات و بررسی این موضوع در نظام حقوقی ایران نیز خالی از مشکل نبود که آن هم معلول کم سابقه بودن موضوع و مجمل بودن منابع موجود است و لذا کمبود یا نبود منابع و مأخذ کافی سبب گردید از جامعیت این پایان نامه بویژه از مباحث مربوط به نظام حقوق انگلیس کاسته شود و به همین دلیل آنچه که در این مجموعه عنوان گردیده است به منزله بررسی کلیه جرائم علیه اطفال در حقوق انگلیس نبوده و صرفاً مصادیقی از این جرائم با توجه به منابع موجود و بضاعت نگارنده، مذکور افتاده است.

در روش تحقیق سعی بر آن شده است که هر یک از عناوین مجرمانه، ابتدائاً در فقه امامیه و سپس آنچه که مربوط به حقوق ایران است مورد مطالعه قرار گیرد، برای حصول به این مقصود در هر مبحث ضمن بیان سابقه موضوع و تجزیه و تحلیل مواد قانون تعزیراتو قانون مجازات عمومی سابق و قانون مجازات اسلامی ۷۵ حتی الامکان سعی گردیده تصویری روشن از سیاست کیفری ایران در مقابل هر یک

از پدیده‌های مجرمانه ارائه گردیده و در عین حال، به موادی از کنوانسیون حقوق کودک نیز در جای خود اشاره شود. پس از آن در بعضی موارد مقررات حقوق انگلیس نیز در باب آن موضوع بیان خواهد شد.

ه) ترتیب مطالعه و دسته‌بندی مطالب

حقوق مربوط به شخصیت که در حقوق مدنی مورد بحث واقع می‌شود حقوقی است که به هر انسانی قطع نظر از وابستگی او به گروه اجتماعی خاص تعلق دارد، حقوقی که بیشتر از شخص انسان حمایت می‌کند تا منافع مادی او.

حقوق مربوط به شخصیت، برخلاف حقوق مالی (مانند مالکیت) غیرقابل انفکاک از شخص و شخصیت انسان است. به تعریف ژان دابن حقوق مربوط به شخصیت حقوقی است که موضوع آنها عناصر تشکیل دهنده شخصیت است.

که عبارتند از:

الف) شخصیت جسمی انسان

ب) شخصیت معنوی و اخلاقی انسان (صفائی وقاسم زاده، ۱۳۸۴، ص ۱۷)

لذا ما نیز بعد از بیان کلیاتی که شامل مفهوم واژه های جرم و طفل و همچنین سن بلوغ و رشد که پایان طفولیت را رقم می‌زنند، بر همین اساس جرائم علیه طفل را به عنوان یک شخصیت حقیقی در ۲ فصل با عنوان جرائم علیه تمامیت جسمانی اطفال و جرائم علیه تمامیت معنوی اطفال مورد بحث قرار دادیم و همچنین حقوق مالی طفل و جرائم علیه آن را نیز در فصل آخر مورد بررسی قرار دادیم.